

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Actieplan Asbestafbouw 2023

Inhoud

Actieplan Asbestafbouw 2023	1
1 Onderweg naar een asbestveilig Vlaanderen	4
1.1 2022 - Opvolgingsnota bij het Actieplan Asbestafbouw	5
1.2 2023 – Bijsturende maatregelen.....	6
1.3 Leeswijzer bij het actieplan asbestafbouw 2023	9
2 Acties tot een asbestveilig Vlaanderen in 2040	11
2.1 Asbestrisico's monitoren en opvolgen.....	11
2.1.1 Actie 1: Ontsluiting milieu-informatie en voortgangsindicatoren asbestafbouwbeleid	11
2.1.2 Actie 2: Luchtbeelden asbestverdachte daken als trendindicator afbouw	11
2.2 Activeren via verankering 'asbestveilig' en generiek asbestattest in gebouwenbeleid	12
2.2.1 Actie 3: Asbestverwijdering binnen ruimtelijk, omgevings-, klimaat- en energierenovatiebeleid.....	12
2.2.2 Actie 4: Naar een 'asbestveilige gemeente'	13
2.2.3 Actie 5: Een asbestveilige woning als parameter bij woningkwaliteit	14
2.2.4 Actie 6: Verfijning bestaande plichten asbestattest 'gemeenschappelijke delen'	14
2.2.5 Actie 7: Het asbestattest faciliteert asbestinventarisatie ikv werkgeversplicht of sloopopvolgingsplannen	15
2.2.6 Actie 8: Een tijdige en voldoende gespreide realisatie van mijlpaal 2032.....	16
2.2.7 Actie 9: Terugdringen van asbestrisico's in en rondom leegstaande gebouwen	17
2.2.8 Actie 10: Erfgoed asbestveilig conserveren, restaureren en tentoonstellen.....	17
2.3 Ondersteuningskader voor versnelde realisatie van asbestveilige gebouwen, met focus op jeugd 18	
2.3.1 Actie 11: Eenvoudige en voordelige inzameling van asbestcementafval voor particulieren.....	18
2.3.2 Actie 12: Ondersteunen van asbestverwijdering via Mijn Verbouwpremie en Mijn Verbouwening.....	19
2.3.3 Actie 13: Realiseren van asbestveilige sociale woningen via het sectorprotocol.....	20
2.3.4 Actie 14: Integratie asbestthema bij lokale Woon- en energieloketten en Energiehuizen.....	21
2.3.5 Actie 15: Stimuleren van asbestveilige gebouwen via bank- en verzekeringsinstrumenten	21
2.3.6 Actie 16: Realiseren van asbestveilige landbouw via het sectorprotocol.....	22
2.3.7 Actie 17: Realiseren van asbestveilige natuurgebieden via een sectorprotocol	23
2.3.8 Actie 18: Realiseren van asbestveilige scholen via het sectorprotocol	24
2.3.9 Actie 19: Realiseren van asbestveilige lokale jeugdinfrastuctuur via een sectorprotocol.....	24
2.3.10 Actie 20: Realiseren van asbestveilige zorg via het sectorprotocol.....	25

2.4	Asbest veilig verwijderen en verwerken	25
2.4.1	Actie 21: Sectorale kwaliteitsborging veilige omgang met asbest voor risicovolle beroeps categorieën	25
2.4.2	Actie 22: Geactualiseerd beleidskader en regelgeving voor asbestafval.....	26
2.4.3	Actie 23: Faciliteren van initiatieven voor de innovatieve verwerking van asbest(cement)afval.....	27
2.4.4	Actie 24: Selectieve inzameling en verwerking van gebruikte asbestvrije vezelcementen bouwmaterialen	28
2.5	Communicatie en kennisdeling	28
2.5.1	Actie 25: Strategisch communicatieplan voor de realisatie van de decretale mijlpalen 28	
2.5.2	Actie 26: Uitdragen van het Vlaams asbestafbouwbeleid als goede praktijk.....	29
2.5.3	Actie 27: OVAM ondersteunt burgers en overheden als kenniscentrum asbest	29
2.5.4	Actie 28: Invullen van een uniek loket voor asbestvragen en -meldingen	30
2.6	Toezicht en handhaving	32
2.6.1	Actie 29: Een daadkrachtige asbesthandhaving binnen een concreet afsprakenkader in het 'Protocol asbesthandhaving'	32
2.6.2	Actie 30: Verkenning implementatie van beboetingskader gekoppeld aan decretale mijlpalen asbestafbouwbeleid	33

1 Onderweg naar een asbestveilig Vlaanderen

Risico's wegnemen uit onze gebouwen

Asbestvezels zijn risicovol wanneer we ze inademen. Als we gebouwen dagelijks willen gebruiken zonder blootstellingsrisico op asbestvezels, moeten we ze 'asbestveilig' maken. Dat impliceert niet dat deze gebouwen 'asbestvrij' dienen te zijn. Gebouwonderdelen met asbest die achter andere bouwlagen schuilgaan of nog in goede staat verkeren, leveren geen blootstellingsrisico op in het leven van alledag. We noemen de ingesloten materialen met asbest 'niet eenvoudig bereikbaar'. Eenmaal asbestmaterialen bij renovatiewerken wel eenvoudig bereikbaar worden, verwijderen we ze. Zo zetten we enerzijds in op actuele risico's en anderzijds schuiven we het asbestpassief niet verder door naar onze toekomstige generaties. Risicovolle materialen met asbest verwijderen we met een asbestattest in de hand als gids. Het asbestattest informeert ons op welke manier we de asbestmaterialen veilig kunnen verwijderen. We zorgen voor een destructief asbestattest op moment van renovatie om blootstellingsrisico's in ingesloten bouwlagen te vermijden en vrijkomende materiaalstromen zonder asbestcontaminatie te kunnen inzetten in duurzame materiaalkringlopen.

Zowel onder stakeholders als bij burgers als op internationaal vlak kent de risicobenadering van het concept 'asbestveilig' veel draagvlak. Het is de keuze voor een werkbaar asbestafbouwbeleid, zonder afbreuk te doen aan veiligheid.

Met het actieplan bieden we het hoofd aan de omvangrijke hoeveelheid asbestmaterialen die nog in onze leefomgeving aanwezig zijn. Het actieplan doelt op het wegnemen van blootstellingsrisico's aan asbestvezels in het dagelijks gebruik van onze gebouwen. Het beantwoordt zowel aan de vraag naar pragmatiek bij de burger als aan het streven naar verdere kwaliteitsborging in de professionele asbestsector. Het concept 'asbestveilig' bracht het asbestthema in realistische proportie en reikte het beslissingskader aan voor de doelgroepgerichte ondersteuning.

Het beleid zet in op asbest in gebouwen. In het Materialendecreet worden deze gedefinieerd als 'toegankelijke constructie', waarbij de scope ruimer is dan de gangbare invulling van een gebouw. Voor een helder taalgebruik spreken we echter over 'gebouwen'. We zetten in op een maximaal benutten van koppelkansen tussen het asbestafbouwbeleid en het gebouwenbeleid met de asbestcomponent in thema's zoals energieprestatie, woningkwaliteit, duurzaam materiaalengebruik als ruimtelijk beleid.

Het asbestattest vormt vanaf 2023 de strategische hoofdindicator om te meten in welke mate de vooropgestelde acties asbestveilige gebouwen realiseren tegen decretale mijlpalen 2034 en 2040. Een asbestveilig gebouw heeft een asbestattest met label 'asbestveilig' op zak. Eenmaal alle gebouwen in de databank het label 'asbestveilig' dragen wonen, leven en werken we in een asbestveilig Vlaanderen.

Inventarisatie en verwijdering vanuit beheerplicht

In een asbestveilig Vlaanderen willen we nog aanwezige asbestmaterialen veilig beheren zodat ze geen risico meer vormen naar mens en milieu. Vanuit de generieke beheerplicht voor alle gebouweigenaars vormt voor hen de opmaak van een asbestattest de eerste stap om de aanwezige risico's op de blootstelling aan asbestvezels te inventariseren in hun gebouw. Vanuit deze optiek is ook de decretale mijlpaal 2032 ontstaan waarbij iedere eigenaar van een gebouw (tot 2001) de plicht heeft een asbestattest op te maken. Een veilig beheer van aanwezige asbestmaterialen realiseer je

als gebouweigenaar dan door ofwel de aanbevolen beheermaatregelen op te volgen ofwel de asbestmaterialen te gaan verwijderen. Hierbij houden we rekening met de verhouding tussen de kosten en de baten van de verwijderingrepen, de betaalbaarheid en de gezondheidsimpact. Ook een aanvullend destructief onderzoek, bijvoorbeeld voorafgaand aan een verbouwing, geeft zo uitvoering aan een veilig beheer van aanwezige asbestmaterialen.

Een actueel Actieplan Asbestafbouw

Met een ruime set aan wervende acties in het Actieplan Asbestafbouw slaagde de Vlaamse Overheid er in het asbestthema de afgelopen jaren uit de taboesfeer te halen en op het terrein een versnellingsbeweging te realiseren richting een Asbestveilig Vlaanderen 2040.

Een actieplan uit 2018 kan onmogelijk inspelen op de veranderlijke noden onderweg naar een asbestveilig Vlaanderen in 2040. Bij goedkeuring van het Actieplan Asbestafbouw in 2018 voorzag de Vlaamse regering dan ook een periodieke evaluatie in 2022 waarna zij bijsturende maatregelen kon nemen. Onder de vorm van een opvolgingsnota informeerde bevoegd minister Zuhal Demir in 2022 zoals voorzien de Vlaamse regering over de kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie bij het actieplan. Uit deze nota bleken bijsturende maatregelen noodzakelijk om tegemoet te komen aan de veranderde socio-economische context en op een meer doeltreffende wijze een asbestveilig Vlaanderen tegen 2040 te realiseren. Het asbestattest komt daarbij als hoofdindicator voor het asbestafbouwbeleid centraal te staan doorheen de acties.

Dit bijgestuurde Actieplan Asbestafbouw komt tegemoet aan beide elementen, zonder te raken aan de goedgekeurde decretale mijlpalen uit het oorspronkelijk plan van 2018.

1.1 2022 - OPVOLGINGSNOTA BIJ HET ACTIEPLAN ASBESTAFBOUW

Inzetten op veranderde socio-economische context

Anno 2022 was de socio-economische context bijzonder uitdagend met de coronacrisis nog vers in het geheugen en internationale spanningen die resulteerden in de actuele energiecrisis. Deze socio-economische impact zet de betaalbaarheid en het afbouwtempo van het asbestpassief in Vlaanderen onder druk. Daar waar energierenovatie asbestmaterialen laat plaatsmaken voor energieperformante materialen, klimt de totaalkost de hoogte in door verhoogde energiekosten, schaarste op de arbeidsmarkt, loonsverhogingen en stijging van materiaalprijzen.

Asbestafbouw, energierenovatie en woningkwaliteit vinden elkaar sterk in beleid en in het bijhorend ondersteuningskader voor verschillende groepen van gebouweigenaars. De actuele socio-economische context biedt daarbij ook kansen deze beleidslijnen verder te versterken in een versterkt Actieplan Asbestafbouw. De inzet daarbij is een kostenbatenefficiënte aanpak, geënt op het concept 'asbestveilig' met het oog op een toekomstbestendig patrimonium. Gebouweigenaars kunnen hun asbestattest dan ook raadplegen in de Woningpas en het asbestattest in dit digitaal portfolio ook naast andere gebouwgegevens leggen. Deze werkwijze biedt ook mooie kansen voor private of lokale adviesverlening rond duurzaam bouwen en wonen.

Vier jaren 'Actieplan Asbestafbouw' in cijfers

Bij goedkeuring van het Actieplan Asbestafbouw in 2018 (VR 2018 2007 DOC.0960/1TER) was er naar inschatting in Vlaanderen nog een asbestpassief in gebouwen en infrastructuur van 2,3 miljoen ton. Met het totale budget van 77.472 keuro kon de OVAM in de periode 2018-2022 de uitrol van het actieplan asbestafbouw handen en voeten geven. De impuls via beleidsdotaties en relancemiddelen

‘Vlaamse Veerkracht’ maakten een sterke opschaling van de ondersteuning van burgers en doelgroepen mogelijk. In het bijzonder voor de inzet van de relancemiddelen betekent dit asbestinventarisaties, asbestverwijderingen en asbestinzamelingen. De realisaties op het terrein lopen nog door in 2023, 2024, 2025 en 2026 dankzij de reeds toegekende subsidies en de budgetten die de OVAM omzette in doelgroepgerichte afnamecontracten tot het asbestveilig maken van gebouwen. Een verdere uitdieping van deze cijfers is terug te vinden in de opvolgingsnota die in 2022 aan de Vlaamse regering werd voorgelegd.

Het asbestattest als hoofdindicator

Met de invoering van het asbestattest in 2022 ontstond eveneens de hoofdindicator voor de realisatie van een asbestveilig Vlaanderen. Enkel via een asbestattest kan een eigenaar aantonen of zijn/haar gebouw asbestveilig is. In het asbestveilig Vlaanderen van 2040 dienen alle gebouwen met risicobouwjaar (<2001) in de databank over een asbestattest beschikken met label ‘asbestveilig’. Via haar centrale databank asbestinventarisatie zal de OVAM de voortgang vanaf 2023 kunnen monitoren.

Naast de hoofdindicator formuleert de opvolgingsnota ook verschillende trendindicatoren. Deze indicatoren ondersteunen en valideren de hoofdindicator: stortcijfers, detectie met luchtbeelden voor asbest in de buitenschil (zie actie 2) en het aantal ‘generieke’ asbestattesten (zie verder).

1.2 2023 – BIJSTURENDE MAATREGELEN

Doel bijsturende maatregelen

We leven in snel veranderende tijden. Dat vergt de periodieke evaluatie en actualisatie van beleidsplannen om de beschikbare middelen zo effectief mogelijk in te zetten binnen de actuele socio-economische context en corresponderend met evoluerende regelgeving. Dit zowel op Vlaams, federaal als op Europees niveau.

Met de opvolgingsnota in 2022 (VR 2022 2312 MED.0478/1) evalueerde de OVAM in opdracht van de Vlaamse regering de voortgang naar een asbestveilig Vlaanderen in 2040. De slotconclusie in de opvolgingsnota stelde dat bijsturende maatregelen nodig zijn om de strategische doelstelling te halen. In uitvoering van de beslissing van de Vlaamse regering uit 2018 legt de bevoegde minister deze bijsturende maatregelen dan ook voor aan de Vlaamse regering onder de vorm van dit bijgestuurde actieplan.

In **2027** zal de OVAM opnieuw een **opvolgingsnota over de periode 2023-2026** voorleggen aan de Vlaamse Regering. Vooral de impact van het asbestattest op de realisatie van een asbestveilig Vlaanderen zal daarin de kern vormen. Eventuele bijstellingen kunnen betrekking hebben op de realisatie van de ‘**generieke**’ **asbestinventarisatieplicht** tegen 2032. Generieke asbestattesten zijn asbestattesten die opgemaakt worden zonder verplichting vanuit een overdracht. Verkennende trajecten voor toekomstige bijsturende maatregelen in die richting zijn in dit huidige actieplan reeds opgenomen. Andere mogelijke bijstellingen kaderen in het behalen van de verwijdermijlpalen 2034 en 2040.

De OVAM zet nu reeds sterk in op een **voortdurend verbeteren en waarborgen van de maximaal haalbare kwaliteit** van gecertificeerde asbestdeskundigen en asbestattesten. Dit in nauwe samenwerking met de certificatie-instellingen en direct betrokken stakeholders. De OVAM communiceert ook op zeer regelmatige basis met gerichte communicatie naar de asbestdeskundigen en zorgt voor kwalitatieve bijscholingen (zie actie 7). In de opvolgingsnota van 2027 zal dan ook een uitgebreid, evaluerend evaluatiehoofdstuk voorzien zijn over het **kwaliteitsborgingsysteem** voor

gecertificeerd asbestdeskundigen. Op dat moment zal het asbestattest vier volledige jaren operationeel zijn. In de continue monitoring van een online dashboard zullen mbt de kwaliteitsborging van het asbestattest parameters opgenomen worden (zie actie 1).

De aanwezigheid van asbest in Vlaanderen zal dankzij het asbestattest wel almaar beter in kaart gebracht kunnen worden. In de asbestinventaris databank is de voortgang naar een asbestveilig Vlaanderen zichtbaar door het aantal asbestattesten met label 'asbestveilig' tegenover het totaal aantal asbestattesten in de databank te stellen (zie ook Hoofdstuk 2.1). Een opvolging en meting op deze schaal grootte was nog niet mogelijk tot aan de invoering van het asbestattest. Het eerste jaar van het asbestattest betekent een **nulmeting** voor het asbestpassief in Vlaanderen. Voor de periode 23 november 2022 tot oktober 2023 is er in 65% van de geïnventariseerde gebouwen asbest gevonden en draagt 41% van de asbestattesten het label 'niet-asbestveilig'. Het pad naar een asbestveilig Vlaanderen bestaat erin dit laatste percentage tot 0% 'niet-asbestveilig' te herleiden. Het percentage van 41% moet de komende jaren dan ook een dalende trend vertonen.

Gedeelde verantwoordelijkheid

Asbestveilige gebouwen realiseren is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen beleidsmakers, beleidsuitvoerders, sectorpartners en gebouweigenaars. De Vlaamse regering koos in 2018 voor een aanmoedingsbeleid met asbestinventarisatieplicht voor alle gebouweigenaars tegen 2032 en verwijderverplichtingen voor eigenaars van publieke gebouwen tegen 2034. Met een aanmoedigingsbeleid ligt de eindbeslissing om verwijderwerken uit te voeren in handen van de gebouweigenaar. Het Actieplan Asbestafbouw tracht alle haalbare acties te ondernemen die eigenaars aansturen tot het asbestveilig maken van hun gebouwen, maar zal daar onvermijdelijk op grenzen botsen. De ervaring leert immers dat sommige eigenaars zelfs met volledige financiering van kosten en ontzorging, nog steeds niet te overtuigen zijn actie te ondernemen.

Verhoogde effectiviteit richting 2040

De combinatie van alle acties zorgt voor de sterkte van dit Actieplan Asbestafbouw. Een asbestafbouwbeleid staat immers niet op zichzelf, maar leunt aan tegen een breed scala aan beleidsthema's. Met dit actieplan zorgen we ervoor dat het asbestthema een logische plaats krijgt in het actuele gebouwenbeleid en op momenten waar verhoogde aandacht rond asbest en veilig asbest verwijderen een gezonde reflex is.

Het asbestattest staat in het actieplan centraal, verhoogt daarmee de effectiviteit van het plan en informeert gebouweigenaars en gebouwgebruikers over hoe zij veilig gedetecteerde asbestmaterialen kunnen (laten) verwijderen en wat er nodig is om een asbestveilig gebouw te bekomen. Het actieplan zet verder in op de prioritaire doelgroepen, met verhoogde aandacht voor gebouwen in een jeugdcontext. De Wereldgezondheidsorganisatie WHO wijst immers al jaren op de bijzondere gevoeligheid van jeugdige longen aan de blootstelling van asbestvezels.

Een versterkt actieplan als antwoord op de nood tot bijsturende maatregelen

De uitwerking van het Actieplan Asbestafbouw 2023 vertrok inhoudelijk vanuit volgende beleidsconclusies uit de opvolgingsnota van 2022:

1. Het asbestattest staat als hoofdindicator voorop in de realisatie van een asbestveilig Vlaanderen
2. Kwaliteitsverhoging in het werkveld: onzorgvuldig handelen tegengaan en inzetten op handhaving als sluitstuk van het asbestafbouwbeleid
3. Continuïteit van het flankerend instrumentarium met het oog op realisatie asbestveilige gebouwen
4. Asbestafbouwbeleid laten corresponderen met transversaal gebouwenbeleid

5. Continuïteit operationeel en strategisch communicatieplan asbestafbouwbeleid

Deze conclusies leidden voor het merendeel van de acties in de eerste plaats tot een tekstuele **actualisatie**, bundeling en parafrase van de meeste acties. Daarnaast zijn er twee types van **nieuwe acties** terug te vinden in het Actieplan Asbestafbouw 2023. In het actieplan zelf staat dit eveneens vermeld in de actiefiche:

Type 1 Een nieuw uitgelichte actie die voorheen tekstueel vermeld werd in één of meerdere acties van het Actieplan Asbestafbouw 2018

- Actie 2: Luchtbeelden asbestverdachte daken als trendindicator asbestafbouwbeleid
- Actie 3: Asbestverwijdering binnen ruimtelijk, omgevings-, klimaat en energierenovatiebeleid
- Actie 4: Naar een 'asbestveilige gemeente'
- Actie 5: Een asbestveilige woning als parameter bij woningkwaliteit
- Actie 14: Integratie asbestthema bij lokale Woonloketten en Energiehuizen
- Actie 17: Realiseren van asbestveilige natuurgebieden via een sectorprotocol
- Actie 19: Realiseren van asbestveilige lokale jeugdinfrastructuur via een sectorprotocol
- Actie 21: Sectorale kwaliteitsborging veilige omgang met asbest voor risicovolle beroeps categorieën
- Actie 26: Uitdragen van het Vlaams asbestafbouwbeleid als goede praktijk
- Actie 27: OVAM ondersteunt burgers en overheden als kenniscentrum asbest

Type 2 Een volledig nieuwe actie die de principes van het Actieplan Asbestafbouw verder versterkt en uitvoering geeft aan de beleidsconclusies uit de opvolgingsnota 2022:

- Actie 1: Ontsluiting milieu-informatie asbestafbouwbeleid
- Actie 6: Verfijning bestaande plichten asbestattest 'gemeenschappelijke delen'
- Actie 7: Het asbestattest faciliteert asbestinventarisatie ifv werkgeversplicht en SOP
- Actie 8: Een tijdige en voldoende gespreide realisatie van mijlpaal 2032
- Actie 10: Erfgoed asbestveilig conserveren, restaureren en tentoonstellen

Actie 15: Stimuleren van asbestveilige gebouwen via bank- en verzekeringsinstrumenten (onderdeel banksector)

- Actie 30: Verkenning implementatie beboetingskader gekoppeld aan decretale mijlpalen asbestafbouwbeleid

Ondanks actualisatie, parafrase en de formulering van nieuwe acties raakt het voorliggende Actieplan Asbestafbouw 2023 niet aan de decretale mijlpalen uit 2018. Het wil wel een antwoord bieden aan de hedendaagse context met acties die de effectiviteit van de strategische doelstelling verhogen. Het geheel aan acties is ingedeeld in de volgende **zes planstrategische doelstellingen**:

1. Asbestrisico's monitoren en opvolgen
2. Activeren via verankering 'asbestveilig' en generiek asbestattest in gebouwenbeleid
3. Ondersteuningskader voor versnelde realisatie van asbestveilige gebouwen, met focus op jeugd
4. Asbest veilig verwijderen en verwerken
5. Communicatie en kennisdeling
6. Toezicht en handhaving

Het draagvlak bij de stakeholders werd eveneens behouden. In het voorjaar van 2023 is het ontwerp Actieplan Asbestafbouw 2023 aan de betrokken stakeholders voorgelegd, waarna hun feedback werd verwerkt tot de huidige versie. Fundamenteel waren er in dit traject geen tegenstrijdige visies waar te nemen en volgden aanpassingen van een veeleer tekstuele aard.

Efficiënte inzet van middelen

De acties in het Actieplan Asbestafbouw doelen als gezamenlijk pakket op de realisatie van een asbestveilig Vlaanderen tegen 2040. Het plan kent een periodieke opvolging om het actueel en doeltreffend te houden. Daarnaast volgen we zoals hierboven geschetst in de asbestinventarisdatabank de evolutie van asbestveilige locaties continu op. Om kwaliteitsvol data te bekomen en te beheren, blijven we sterk inzetten op het kwaliteitsborgingsysteem bij het asbestattest.

De actualisatie van het Actieplan Asbestafbouw met bijsturende maatregelen maakt het een versterkt actieplan en **geen nieuw actieplan**. Dit conform beslissing van de Vlaamse regering in 2018.

Niet alle acties in dit actieplan vergen financiële middelen. Zo ontstaat er een steeds sterkere verwevenheid met andere gebouwgeoriënteerde beleidsthema's. Dit is één van de sterktes van het asbestafbouwbeleid. We dragen daarbij gezamenlijk in communicatiedragers en beleid de afbouw van asbest in Vlaanderen uit en zorgen zo voor een impactversterking van de verschillende thema's.

1.3 LEESWIJZER BIJ HET ACTIEPLAN ASBESTAFBOUW 2023

De acties uit het Actieplan 2018 zijn in dit actieplan herschikt, geactualiseerd en aangevuld onder de zes planstrategische doelstellingen zoals hierboven geschetst. De herschikking van de acties onder deze doelstellingen zorgt voor een meer coherent actieplan. Net die coherentie en gebundelde aanpak maakt het actieplan solide en doeltreffend.

In het eerste luik van iedere actie volgt telkens een **inhoudelijke beschrijving** met:

- een koppeling aan de operationele doelstelling
- een duiding waarom de actie nodig is
- welke doelgroep beoogd wordt
- wie trekker is in de uitvoering.

Om maximale transparantie te bieden, vermeldt dit versterkte actieplan bij iedere actie ook of de actie in kwestie inhoudelijk reeds meegenomen werd uit het Actieplan 2018. Zoals in het voorgaande hoofdstuk geschetst, versterken zowel de bestaande als de nieuwe acties de decretale beleidslijnen en doelstellingen uit het Actieplan Asbestafbouw 2018. Dit staat als volgt vermeld na het onderdeel **'Actieplan 2018'** met:

- 'Ja, bestaande actie': bestaande en/of lopende actie uit het actieplan 2018
- 'Nieuwe actie 'type 1': een nieuw uitgelichte actie die voorheen tekstueel vermeld werd in één of meerdere acties van het Actieplan Asbestafbouw 2018
- 'Nieuwe actie 'type 2': een volledig nieuwe actie die de principes van het Actieplan Asbestafbouw verder versterkt en uitvoering geeft aan de beleidsconclusies uit de opvolgingsnota 2022:

De volgende acties werden niet meegenomen uit het Actieplan 2018:

- 'Asbestthema binnen heffingsgrondslag renovatie-abatement' (wegens gedateerd)
- 'Versnellingsprotocol nutsmaatschappijen' (niet binnen scope asbestveilige gebouwen)

Met de overige onderdelen van het luik **'Prioriteit-effectiviteit'**, geeft dit actieplan voor iedere actie beknopt weer:

- in welke mate de actie zal bijdragen tot het aandeel asbestattesten met conclusie ‘asbestveilig’ als strategische hoofdindicator van het Vlaams asbestafbouwbeleid
- in welke mate de actie politiek of publiekelijk in de aandacht staat en actueel is, bijvoorbeeld thema’s die de afgelopen jaren al op een uitgebreide media-interesse konden rekenen
- wanneer we de actie als gerealiseerd kunnen afvinken (‘indicator’)
- wat het vooropgesteld tijds kader is:
 - o of de actie reeds loopt
 - o ofwel wanneer de operationalisering voorzien is
 - o of de actie doorlopend of eindig is van aard.

Ieder jaar maakt de OVAM op basis van dit prioriteringskader, beschikbare tijd en middelen een planning op van de te realiseren acties. Hierbij krijgen de acties met de meest doeltreffende impact op de strategische beleidsdoelstelling steeds voorrang.

2 Acties tot een asbestveilig Vlaanderen in 2040

2.1 ASBESTRISICO'S MONITOREN EN OPVOLGEN

Strategische doelstelling 1:

We monitoren niet-asbestveilige gebouwen en volgen de reductie van de asbestrisico's op met het oog op de realisatie van asbestveilige gebouwen.

2.1.1 Actie 1: Ontsluiting milieu-informatie en voortgangsindicatoren asbestafbouwbeleid

Beschrijving	
Wat	<p>Ontsluiting milieu-informatie asbest en voortgangsindicatoren asbestafbouwbeleid binnen de grenzen van GDPR.</p> <p>Publiek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - milieu-informatie uit asbestattesten - statistische gegevens asbestinventarisdatabank (bv. voortgangsindicator aandeel asbestattesten 'asbestveilig') - voortgangscijfers doelgroepinstrumenten OVAM en transversaal (link Mijn verbouwpremie, ...) - via centrale platformen zoals OmgevingsInformatie Vlaanderen (OIV) - cijfers mbt kwaliteitsborging van het asbestattest <p>Sectoraal (vastgoedactoren, toezicht, hulpdiensten, ...):</p> <ul style="list-style-type: none"> - via leesrechten in de asbestinventarisdatabank conform art. 5.4.14 van VLAREMA - via centrale platformen zoals MAGDA, Vastgoedinformatieplatform,...
Doelstellingen	OD1.1: we ontsluiten actief gegevens inzake de aanwezigheid van asbest in gebouwen en de voortgang van het asbestafbouwbeleid
Doelgroep	Brede publiek en professionele actoren
Waarom	Een accuraat beeld bieden van de vorderingen in het asbestafbouwbeleid en invulling geven aan actieve openbaarsheidsplicht.
Uitvoering	OVAM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Laag
politiek-publiek indicator	Hoog
Actieplan 2018	Ontsluiting gerealiseerd binnen grenzen GDPR.
Timing	Nieuwe actie 'type 2'
	Doorlopend na realisatie

2.1.2 Actie 2: Luchtbeelden asbestverdachte daken als trendindicator afbouw

Beschrijving	
Wat	Publiek ontsloten kaart met aanduiding asbestverdachte daken op basis van luchtbeelden en AI-getrainde software. Scope vormt de daken van alle types gebouwen in een regio, zelfs de kleine hoeveelheden die vrijgesteld zijn van een asbestattest.

Doelstellingen	OD1.2: we gebruiken luchtbeelden als trendindicator en bieden het aan als nudgingsinstrument voor lokale besturen
Doelgroep	Gebouweigenaars en lokale besturen
Waarom	Stimuleren van lokale acties om: <ul style="list-style-type: none"> - gefaseerd volgens risicoprofiel (omgevingsrisico) asbestverdachte daken uit te faseren; - benchmarking tussen gemeenten te stimuleren; - asbestvrije daken met zonnepotentieel in kaart te brengen. Biedt potentieel voor lokale projectwerking met doel individuele eigenaars te contacteren en toe te leiden naar asbestverwijdering en opmaak asbestattest.
Uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> - variant gewestelijk project: OVAM ism Informatie Vlaanderen (vgl. zonnekaart); - variant lokale projecten: intergemeentelijke samenwerkingsverbanden Uitrol afhankelijk van aantoonbare voldoende hoge performantie.
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Laag
indicator	Aantal gemeenten met geïnventariseerde asbestverdachte daken via luchtbeelden
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 1'
Timing	Doorlopend na realisatie

2.2 ACTIVEREN VIA VERANKERING 'ASBESTVEILIG' EN GENERIEK ASBESTATTEST IN GEBOUWENBELEID

Strategische doelstelling 2:

We versterken het concept 'asbestveilig' en het generieke asbestattest via integratie in het Vlaamse gebouwenbeleid met oog op verdere activering van gebouweigenaars.

2.2.1 Actie 3: Asbestverwijdering binnen ruimtelijk, omgevings-, klimaat- en energierenovatiebeleid

Beschrijving	
Wat	De beleidsmatige integratie van 'asbestveilig' in de context van Europese, nationale en regionale klimaat- en renovatieverplichtingen (horizon 2030 en vooral 2050). De concrete opname van asbestafbouw in het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP), het Klimaatadaptieplan, Blue Deal en Open Ruimte Doelstellingen. Het doel is het creëren van win-win momentums met focus op de verwijdering van asbestdaken en -gevels als grootste asbestpassief.
Doelstellingen	OD2.1: we verankeren het concept 'asbestveilig' binnen beleidskaders voor energierenovatie en klimaat, ruimtelijk beleid en omgevingsbeleid
Doelgroep	Gebouweigenaars
Waarom	Renovatie, sloop of heropbouw met het oog op ontharding, vrijmaken van open ruimte of verbetering van energieprestaties zijn ideale momenten om maximaal ook asbestverwijdering mee te nemen. Vanuit een geïntegreerde blik realiseren we zo doelstellingen binnen meerdere beleidsthema's.

	Asbestdaken en -gevels vertegenwoordigen het grootste asbestvolume. Omwille van de buitenschil vormt dit ook een onmiddellijk impactrisico op de omgeving. Bijzondere aandacht is dan ook nodig voor sterk verouderde leegstaand patrimonium. Momenteel en mede “dankzij” de recente crisis laten heel wat gezinnen energiebesparende werken aan hun woning uitvoeren, maar de asbestproblematiek wordt daarbij soms helemaal of gedeeltelijk uit het oog verloren. Het asbestattest biedt hier een antwoord tot proactieve aanpak.
Uitvoering	OVAM, VEKA, Departement Omgeving, Wonen in Vlaanderen
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Integratie in regelgevend en operationeel kader
Actieplan 2018	Nieuwe actie ‘type 1’
Timing	Doorlopend

2.2.2 Actie 4: Naar een ‘asbestveilige gemeente’

Beschrijving	
Wat	308 ondertekende asbestovereenkomsten in 2018: dit engagement laten we door zoveel mogelijk steden en gemeenten hernieuwen in hun lokale Beleid- en Beheercyclus (BBC): we laten het lokaal asbestafbouwbeleid verder uitdragen vanuit het lokaal niveau richting gebouweigenaars. Minimaal is de nieuwe asbestovereenkomst ‘asbestveilige gemeente’ opgebouwd rond volgende mogelijke engagementen: <ul style="list-style-type: none"> - laagdrempelig aanbod asbestinzameling aan huis en via het recyclagepark; - inventariseren van asbestrisico’s, in het bijzonder bij lokale jeugd- en sportinfrastructuur; - realisatie van asbestveilige publieke constructies in het gemeentelijk patrimonium conform de decretale mijlpalen. Toeiden naar inhoudelijke ondersteuning hierin (oa raamcontracten Facilitair Bedrijf); - organisatie van groepsaankoop ‘generieke asbestattesten’, conform wet overheidsopdrachten zodat geen marktverstoring veroorzaakt wordt; - zichtbaar en bereikbaar meldpunt voor onzorgvuldig handelen met asbest; - beschikken over 24/7 lokaal toezichthouder milieu met asbestkennis (lokaal of intergemeentelijk). Dit in samenwerking met de lokale politiezone; - beschikken over een duidelijk contact- en meldpunt voor asbestincidenten; - sensibiliserende en informerende communicatie naar burgers obv communicatielijnen vanuit de OVAM; - groepsaankoop asbestverwijdering door (dak)aannemer/erkend verwijderaar (subsidies burgers via Verbouwpremie ‘hermetische zone’, zie actie 12).
Doelstellingen	OD2.2: we activeren het asbestafbouwbeleid vanuit steden en gemeenten
Doelgroep	Steden en gemeenten
Waarom	Lokale besturen vervullen een voorbeeldrol en vormen lokaal het eerstelijns aanspreekpunt voor gebouweigenaars.
Uitvoering	OVAM, VVSG, Vlaamse steden en gemeenten
Prioriteit-effectiviteit	

# attestaten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Aantal gemeenten met een ondertekende Asbestovereenkomst
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 1'
Timing	Doorlopend vanaf realisatie in 2024

2.2.3 Actie 5: Een asbestveilige woning als parameter bij woningkwaliteit

Beschrijving	
Wat	Via het asbestattest identificeren we de te verwijderen risicovolle asbestmaterialen om zo een verhoogde woningkwaliteit te bekomen. Daar waar opportuun sluit het asbestattest in fases aan bij het beleid rond 'woningkwaliteit'. FASE 1 - De woningkwaliteitswijzer biedt eigenaars overzicht van mogelijke problemen rond woningkwaliteit in een woning en biedt concreet advies tot verbetering. Binnen de woningkwaliteitswijzer doen we aanbevelingen om de adviezen uit het asbestattest op te volgen. FASE 2 – Verkennen van opportune maatregelen en randvoorwaarden die het asbestthema passend laten aansluiten in het instrumentarium woningkwaliteit. Hierbij houden we enerzijds rekening met de potentiële impact op de huurmarkt en hebben we anderzijds de nodige aandacht voor de rechten van huurders op een asbestveilige woning. (zie ook Actie 8)
Doelstellingen	OD2.3: we activeren een risicogebaseerde asbestafbouw vanuit woningkwaliteit
Doelgroep	Eigenaars en huurders van particuliere woningen Lokale besturen ikv lokaal woonbeleid
Waarom	Risicovolle asbestmaterialen in de woning impacteren de woonkwaliteit Aanmoedigen van de opmaak van een asbestattest naast de verplichting bij overdracht Duidelijk informeren van huurders over de status van hun woonst en de rechten in geval de woning als onvoldoende veilig kan beschouwd worden.
Uitvoering	Wonen in Vlaanderen en OVAM met consultatie van betrokken stakeholders
Prioriteit-effectiviteit	
# attestaten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Fase 1: actualisatie woningkwaliteitswijzer Fase 2: integratie in regelgevend en/of operationeel kader
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 1'
Timing	Doorlopend

2.2.4 Actie 6: Verfijning bestaande plichten asbestattest 'gemeenschappelijke delen'

Beschrijving	
Wat	Verfijning van decretale verplichting asbestattest voor mede-eigendom (mei 2025) in functie van sectorvoorstellen en in functie van harmonisering met gemeenschappelijke delen binnen eenzelfde eigendom. De piste omvat voor mede-eigendom het formuleren van één enkele mijlpaal later dan mei 2025 waartegen voor alle mede-eigendommen generiek een asbestattest beschikbaar moet zijn en waarna bij overdracht van een privaatief deel een kopie van het asbestattest van de gemeenschappelijke delen moet toegevoegd worden (conform huidige decretale verplichting mei 2025). Deze maatregel vervroegt dus de mijlpaal 2032 voor mede-eigendom en vervangt de huidige decretale

	verplichting tegen mei 2025 bij overdracht. Daarnaast omvat een tweede maatregel het vastleggen van de verplichting om vanaf mei 2025 over een asbestattest te beschikken voor de gemeenschappelijke delen binnen eenzelfde eigendom. Momenteel is dit regelgevend een hiaat. Tijdige en gerichte communicatie ism sectorpartners.
Doelstellingen	OD2.4: we zorgen voor een haalbare en tijdige beschikbaarheid van het asbestattest voor gemeenschappelijke delen binnen eenzelfde eigendom of in mede-eigendom om private eigenaars voldoende te informeren
Doelgroep	Eigenaars en gebruikers van collectieve gebouwen
Waarom	<ul style="list-style-type: none"> - uitstelgedrag en bottleneck in de markt tegen mei 2025 vermijden door syndici de kapstok te geven hun VME tijdig het asbestattest te laten opmaken door één unieke mijlpaal te introduceren waartegen voor mede-eigendom een asbestattest beschikbaar moet zijn - het huidige hiaat oplossen dat bij de opmaak van een asbestattest voor een collectief gebouw onder eenzelfde eigendom de gemeenschappelijke delen niet worden geïnventariseerd - private eigenaars tijdig informeren over de aanwezigheid van asbest in de gemeenschappelijke delen en de daaraan gekoppelde beheers- of verwijderingskosten - de beschikbaarheid van een asbestattest voor gemeenschappelijke delen geeft ook invulling aan de verplichte beschikbaarheid van een asbestinventaris voor externe werkgevers (aannemers) die werken komen uitvoeren (Codex wow).
Uitvoering	OVAM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Aantal asbestattesten 'gemeenschappelijke delen'
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 2'
Timing	Doorlopend na realisatie

2.2.5 Actie 7: Het asbestattest faciliteert asbestinventarisatie ikv werkgeversplicht of sloopopvolgingsplannen

Beschrijving	
Wat	Faciliteren van aanvullende gegevensrapportage in de asbestinventarisatiebank en het asbestattest in functie van aanvullend onderzoek voorafgaand aan renovatiewerken, voor de opmaak van een asbestinventaris voor werkgevers (Codex wow) of als onderdeel van een SOP. Verduidelijken van de rol en voorwaarden voor een asbestdeskundige om dit aanvullend onderzoek te kunnen uitvoeren.
Doelstellingen	OD2.5: we faciliteren asbestinventarisaties ikv de werkgeversplicht of sloopopvolgingsplannen
Doelgroep	Werkgevers, aannemers, bouwheren en sloopbeheerorganisaties
Waarom	Verhogen van effectiviteit van het asbestattest voor werkgeverssituaties en bij sloop. Efficiëntiewinst asbestinventarisatie door dubbel werk of parallellen te vermijden.
Uitvoering	OVAM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Hoog

Indicator	Aanpassingen geïmplementeerd
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 2'
Timing	Doorlopend

2.2.6 Actie 8: Een tijdige en voldoende gespreide realisatie van mijlpaal 2032

Beschrijving	
Wat	<p>Tegen 2032 moet iedere eigenaar van een constructie met risicobouwjaar over een asbestattest beschikken. Dit omvat naar schatting 3,2 miljoen unieke asbestattesten.</p> <p>We verkennen aanjagende maatregelen om te zorgen voor een tijdige en gespreide opmaak van asbestattesten. Het doel is uitstelgedrag en marktnevenwichten te vermijden door naast de verplichting bij overdracht de opmaak van een asbestattest ook te koppelen aan zoveel mogelijk andere natuurlijke en logische momenten. We evalueren deze maatregelen en sturen bij op basis van de jaarlijkse voortgang van het aantal opgemaakte asbestattesten. Niet-limitatief verkennen we volgende maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - communicatiecampagne noodzaak asbestattest voorafgaand aan (doe-het-zelf) werken; - organisatie van lokale samenloopprojecten 'asbestattest'; - verruiming scope overdracht tot logische momenten zoals bij erfenissen; - koppeling aan aanvraag omgevingsvergunning renovatie, sloop, exploitatie,...; - beschikbaarheid asbestattest voor leegstaande gebouwen met leegstandsheffing. - een asbestattest bij een nieuw verhuurcontract - een bredere verwijderingsplicht als uitvoering van veilig beheer van asbestmaterialen (zie toelichting op pagina 4)
Doelstellingen	OD2.6: we zorgen voor een tijdige en voldoende gespreide opmaak van asbestattesten tegen generieke mijlpaal 2032 met oog op activeren van gebouweigenaars tot asbestveilig maken van hun gebouwen
Doelgroep	Gebouweigenaars, aannemers
Waarom	<p>Realiseren van decretale mijlpalen en strategische doelstelling 'Asbestveilig Vlaanderen 2040'.</p> <p>Tijdige en voldoende spreiding opmaak en aflevering asbestattesten om uitstelgedrag en marktnevenwichten vlak voor het verstrijken van de mijlpaal te vermijden.</p> <p>Een asbestattest bij een nieuw verhuurcontract: dit is nu reeds opvraagbaar door de huurder indien het aanwezig is. Bijvoeging bij nieuw verhuurcontract informeert de huurder wel onmiddellijk over de status van de woning en de rechten in geval de woning als onvoldoende veilig kan beschouwd worden.</p>
Uitvoering	OVAM, VMM, Departement Omgeving
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Verkenning uitgevoerd Vorbereiding regelgevend en/of operationeel kader opgestart
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 2'
Timing	Doorlopend

2.2.7 Actie 9: Terugdringen van asbestrisico's in en rondom leegstaande gebouwen

Beschrijving	
Wat	<p>Bij hun advies in 2018 vroegen de Strategische adviesraden afbraak te stimuleren van constructies die geen functionele meerwaarde meer hebben, conform strategische visie BRV. Verkenning van baten en randvoorwaarden voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een hogere/sturende leegstandsheffing bij asbestrisico's (in het bijzonder buitenschil) voor omgeving; - resultaatverbintenissen over terugdringen van asbestrisico's; - de verzekerbaarheid en verzekeringspremie voor dekking omgevingsrisico's door asbest - in lokaal asbestafbouwbeleid een prioritaire aandacht laten gaan naar leegstaande gebouwen met asbest in de buitenschil - monitoring met luchtbeelden (zie Actie 2)
Doelstellingen	OD2.7: we dringen asbestrisico's terug voor de omgeving van leegstaande gebouwen met asbest, in het bijzonder voor asbest in de buitenschil
Doelgroep	Gebouweigenaars van leegstaande gebouwen Derden in de omgeving van leegstaande gebouwen Lokale besturen
Waarom	Beschadigde (vandalisme, kraakpanden, ...) of verweerde asbesttoepassingen (buitenschil) kunnen asbestrisico's veroorzaken voor de omgeving. Omgevingsrisico's door asbestbranden in leegstaande gebouwen terugdringen.
Uitvoering	OVAM, Departement Omgeving, Vlaamse steden en gemeenten
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Gemiddeld
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Baten en randvoorwaarden van voorgestelde maatregelen in kaart gebracht. Voorstel tot uitvoering van een maatregel opgestart.
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Doorlopend

2.2.8 Actie 10: Erfgoed asbestveilig conserveren, restaureren en tentoonstellen

Beschrijving	
Wat	<p><u>Luik A: Roerend erfgoed met asbest veilig conserveren, restaureren en tentoonstellen</u></p> <p>Inventariseren van veelvoorkomende erfgoedobjecten met asbest. Faciliteren van conservatietechnieken voor veilig beheer van asbesthoudende erfgoedobjecten. Verspreiden van goede praktijken over de inventarisatie, restauratie en conservatie van asbesthoudende erfgoedobjecten. Actief linken naar de projectwebsite www.ziterasbestin.be</p> <p><u>Luik B: onroerend erfgoed verduurzamen door het asbestveilig te maken</u></p> <p>Beschermd erfgoed asbestveilig maken. Inventariseren van veelvoorkomende asbesttoepassingen in beschermd erfgoed o.b.v. asbestattesten. Vorming van de doelgroep over erfgoedvriendelijke benadering bij het asbestveilig maken van beschermd erfgoed Verspreiden van goede praktijken over asbestinventarisatie, restauratie van beschermd erfgoed met aandacht voor asbest, erfgoedvriendelijke benadering van asbestverwijdering. Actief linken naar de projectwebsite www.ziterasbestin.be</p>
Doelstellingen	OD2.8: we faciliteren de realisatie van asbestveilig erfgoed

Doelgroep	Eigenaars van asbesthoudende objecten met erfgoedwaarde Beleidsmakers roerend erfgoed Erfgoedbeheerders en -specialisten Eigenaars van gebouwen met erfgoedwaarde Beleidsmakers onroerend erfgoed en roerend erfgoed Erfgoedbeheerders en -specialisten
Waarom	Vermijden dat erfgoedobjecten verdwijnen terwijl een asbestveilige conservatie mogelijk is. Inzet op de ontwikkeling van producten voor asbestveilige conservatie van asbesthoudende objecten met erfgoedwaarde. Onroerend erfgoed verduurzamen door het asbestveilig te maken. Strategieën aanreiken om op basis van het asbestattest risicovol beoordeelde asbesttoepassingen in onroerend erfgoed zoveel mogelijk te verwijderen en te vervangen door asbestvrije alternatieven die de erfgoedwaarde respecteren. Opleiding en sensibilisering over omgaan met asbest zijn essentieel in de erfgoedsector. De OVAM neemt hierin als kenniscentrum asbest (zie Actie 25 en Actie 27) een ondersteunende en faciliterende rol op
Uitvoering	OVAM, Departement Cultuur, Jeugd en Media, FARO, ETWIE, Agentschap Onroerend Erfgoed
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Laag
politiek-publiek	Laag
Indicator	Kader uitgewerkt en operationeel
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 2'
Timing	Doorlopend

2.3 ONDERSTEUNINGSKADER VOOR VERSNELDE REALISATIE VAN ASBESTVEILIGE GEBOUWEN, MET FOCUS OP JEUGD

Strategische doelstelling 3:

We activeren een versnelde realisatie van asbestveilige gebouwen met bijzondere aandacht voor gebouwen in gebruik door jeugd.

2.3.1 Actie 11: Eenvoudige en voordelige inzameling van asbestcementafval voor particulieren

Beschrijving	
Wat	<ul style="list-style-type: none"> - Inzameling aan huis van asbestcement. We bieden maximale continuïteit aan deze lokale asbestprojecten gezien deze zeer laagdrempelig en ontzorgend zijn voor burgers. Dit met toenemende aandacht voor opmaak asbestattest, al dan niet via optionele samenloop asbestattesten (zie Asbestovereenkomst bij Actie 4) - Burgers ondersteunen bij het kwaliteitsvol en veilig verwijderen van de materialen met asbestcement die we inzamelen binnen de lokale asbestprojecten 'bronophaling'. Een beslisboom in sensibiliserende infobrochures gidst de burger in de afweging of het voor hem haalbaar kan zijn, ofwel hij de beoogde asbesttoepassingen beter kan laten

	<p>verwijderen door een professional. Dit steeds geheel in lijn met de geldende regelgeving.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Recyclagepark als sluitstuk voor kleinere hoeveelheden: Aanlevering van 200 kg per gezin per jaar OF 1 m³ per gezin per jaar OF 10 asbestcementplaten per gezin per jaar is verplicht kosteloos op het recyclagepark te aanvaarden voor burgers. Steden en gemeenten nemen de kost op zich conform het Lokaal Materialenplan 2023-2030. - Monitoring van projectvoortgang via MATIS - Praktische optimalisatie van bepalingen in de omzendbrief voor recyclageparken met betrekking op verplicht verpakte aanlevering van asbestcement
Doelstellingen	OD3.1: we zorgen voor een asbestveilige en laagdrempelige inzameling aan huis van asbestcement met het recyclagepark als lokaal sluitstuk
Doelgroep	Burgers, lokale besturen
Waarom	Nudgend effect tot verwijdering van asbestcement met een laagdrempelig en gesubsidieerd projectaanbod vanuit het lokale bestuur. Dankzij deze projecten kan een goed geïnformeerde burger zich veilig en makkelijk ontdoen van asbestcement in en rondom de woning. Zo worden blootstellingsrisico's vermeden waarbij burgers niet of slecht geïnformeerd asbestcement verwijderen en deze op risicovolle wijze in hun eigen aanhangwagens naar het recyclagepark afvoeren. De lokale asbestprojecten maken bewust over asbest en zetten aan tot de opmaak van een asbestattest, ook zonder verkoop. Asbestcoaches binnen de lokale asbestprojecten signaleren anno 2023 al de interesse in het asbestattest onder projectdeelnemers. Het is dan ook waardevol dit element verder te bestendigen in de projecten.
Uitvoering	OVAM, lokale besturen, Interafval
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Aantal inzamellocaties Aantal ingezamelde tonnages Integratie en behoud in Lokaal Materialenplan 2023-2030
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Doorlopend

2.3.2 Actie 12: Ondersteunen van asbestverwijdering via Mijn Verbouwpremie en Mijn Verbouwenling

Beschrijving	
Wat	<p>Operationalisering klimaat- en energierenovatiebeleid (zie actie 3) en beleid Woningkwaliteit (zie actie 5) onder de vorm van aanmoedigende maatregelen tot asbestverwijdering in de Mijn Verbouwpremie en Mijn Verbouwenling.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verkennen van de mogelijkheden tot een betere integratie van een bijkomende tegemoetkoming voor asbestverwijdering in de Mijn Verbouwpremie met sociale correctie: de premie houdt rekening met de gezinssituatie en het gezinsinkomen van de investeerder naar analogie met de basisprincipes van de Mijn Verbouwpremie. - Eenvoudige premiebehandeling met helder controleerbare voorwaarden, maar wel focus op veilige verwijdering. <p>Realisatie onder voorbehoud van beschikbaarheid middelen en in cofinanciering vanuit beleidsthema's asbest, klimaat, energie en woningkwaliteit.</p>

Doelstellingen	OD3.2: we zorgen voor ondersteuning van eigenaars bij asbestverwijdering om een kwaliteitsvolle, asbestveilige woonomgeving te realiseren
Doelgroep	Particulieren (natuurlijke persoon en rechtspersoon) en VME
Waarom	<p>Asbestmotivaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asbestverwijderingen via hermetische zone kennen een hogere zuiver asbestgerelateerde kost (4.000 > 10.000 euro) = investeringsdrempel - materialen die een verwijdering in hermetische zone vergen, vormen vaak de hoogste blootstellingsrisico's - hoog risico op illegale verwijdering of insluiting; - verwijdering asbesthoudende leidingisolatie: win-win maatregel asbest + energie (aanpak verwarmingsinstallatie) - sociale correctie is via verbouwpremie mogelijk <p>Een integratie in de Mijn Verbouwpremie reikt voor lokale besturen ook een incentive aan richting burgers wanneer zij groepsaankopen asbestattest en projecten gegroepeerde verwijdering organiseren (zie actie 4). Deze actie geeft invulling aan het advies SAR (bij het Actieplan Asbestafbouw 2018).</p>
Uitvoering	Wonen in Vlaanderen en VEKA, met inhoudelijke ondersteuning vanuit de OVAM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	hoog (mijlpaal 2034)
politiek-publiek	hoog
Indicator	Verkenning uitgevoerd Regelgeving en operationalisering voorbereid
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Bestaande combinatiepremies: doorlopend tot eind 2025, maar verlengen ifv beschikbare middelen Nieuwe premie hermetische zone: ifv akkoord operationalisering en beschikbare middelen

2.3.3 Actie 13: Realiseren van asbestveilige sociale woningen via het sectorprotocol

Beschrijving	
Wat	<p>Streefdoelstelling binnen sectorprotocol met VMSW en VVH ('asbestveilige sociale woningen'): asbestveilige sociale woningen tegen 2029:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inzet op asbestinventarisatie met extrapolatiewinsten wanneer mogelijk volgens standaard inspectieprotocol - gerichte communicatie op maat van de sociale doelgroep - incentive per gerealiseerde asbestveilige woning
Doelstellingen	OD3.3: We zorgen voor asbestveilig sociaal wonen
Doelgroep	Bewoners sociale woningen
Waarom	<p>Kwetsbare doelgroepen extra beschermen tegen asbestrisico's. Voorbeeldrol voor sociale huisvestingsmaatschappijen. Duidelijk informeren van huurders over de status van hun woonst en de rechten in geval de woning als onvoldoende veilig kan beschouwd worden.</p>
Uitvoering	OVAM ism Wonen in Vlaanderen (VMSW)
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Gemiddeld
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Aantal sociale woningen met asbestattest 'asbestveilig'
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Doorlopend

2.3.4 Actie 14: Integratie asbestthema bij lokale Woon- en energieloketten en Energiehuizen

Beschrijving	
Wat	Burgers een lokaal of intergemeentelijk loket aanbieden voor een renovatieadvies dat het asbestthema mee integreert. Dit via de Energiehuizen, Woonwinkel en Woon- en energieloketten (hun taakstelling kan bestaan uit eerstelijnsadvies inzake asbest) en waar mogelijk ook via de provinciale steunpunten duurzaam bouwen en wonen. Expertiseopbouw ‘basiskennis asbest en asbestattest’ ism OVAM voorzien in opleidingen en begeleidingstrajecten voor medewerkers van lokale loketten.
Doelstellingen	OD3.4: We verlenen laagdrempelig lokaal advies aan burgers over asbestveilig (ver)bouwen en wonen
Doelgroep	Burgers met vragen rond (ver)bouwen en wonen
Waarom	Eerstelijns en back-office medewerkers bij lokale loketten verlenen anno 2023 renovatieadvies met minder aandacht voor: <ul style="list-style-type: none"> - de noodzaak en de waarde van een asbestattest - het efficiënt combineren van maatregelen om een asbestveilige toestand te bekomen met maatregelen om de energieprestatie en woningkwaliteit te verbeteren. In analogie met VEKP het asbestthema ook in lokale plannen rond renovatiestrategie verankeren.
Uitvoering	OVAM, VEKA, Wonen in Vlaanderen, provinciale steunpunten duurzaam bouwen en wonen
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Aantal gemeenten met lokaal renovatieloket met asbestexpertise
Actieplan 2018	Nieuwe actie ‘type 1’
Timing	Doorlopend na realisatie in 2024

2.3.5 Actie 15: Stimuleren van asbestveilige gebouwen via bank- en verzekeringsinstrumenten

Beschrijving	
Wat	In beleidskader: Verankering van de beleidsdoelstelling ‘asbestveilig’ en het asbestattest binnen het beleidsmatig beheer van bank- en verzekeringsproducten. Dit met het oog op een geïntegreerde benadering van renovaties en verbeteringswerken in het kader van woningkwaliteit en de realisatie van duurzame gebouwen. In operationele werking: <ul style="list-style-type: none"> - Verkennen van de mogelijkheid om gegevens uit asbestattesten begrensd te ontsluiten naar kredietgevers en verzekeraars ivm een duurzaam portefeuillebeheer in de voorbereiding en gedurende de looptijd van kredieten en verzekeringen. Daarnaast ook de mogelijkheid om met deze gegevens te kunnen voldoen aan de gangbare rapporteringsdoeleinden, waaronder deze in het kader van verplichte beleidsrapportages vanuit de Nationale Bank. - Verkennen van mogelijkheden tot het sensibiliseren en aanmoedigen van eigenaars om een asbestveilig gebouw te realiseren.

Doelstellingen	OD3.5: we verkennen de mogelijkheden om via een duurzaam portefeuillebeheer binnen krediet- en verzekeringsinstrumenten eigenaars te stimuleren asbestveilige gebouwen te realiseren.
Doelgroep	Gebouweigenaars, bank- en verzekeringssector
Waarom	<ul style="list-style-type: none"> - Vanuit beleid renovatieverplichting zal asbest steeds meer op de voorgrond treden bij een kredietaanvraag als onderdeel van noodzakelijk uit te voeren werken en vanuit risicomatig standpunt voor de kredietgever. - Een niet-asbestveilig huis zal, hoe meer de datum van 2040 nadert, steeds verder aan waardevermindering inboeten. - Nationale Bank en Europese Bankfederatie legt kredietinstellingen op alle informatie te verzamelen rond de waardebeoordeling van een woning. De kredietgever heeft ook asbestinformatie nodig om leningen op maat te kunnen verstrekken en een risico-inschatting te kunnen maken - Transparantie over asbestdekking in verzekeringsproducten: duidelijkheid over dekking gevolgschade, zowel voor koper als voor lokale besturen (financierder ikv algemeen belang bij financieel onvermogen gebouweigenaar)
Uitvoering	OVAM, Febelfin, Assuralia
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Integratie asbestthema in beleidskader voor bank- en verzekeringsproducten Informatie aangeleverd en ontsloten aan de banken en verzekeringsmaatschappijen voor implementatie binnen hun instrumenten.
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 2' (banksector) Ja, bestaande actie (verzekeringssector)
Timing	Doorlopend na realisatie

2.3.6 Actie 16: Realiseren van asbestveilige landbouw via het sectorprotocol

Beschrijving	
Wat	Inzameling door de OVAM op locatie van vrijgekomen asbestcementen daken van landbouwbedrijven.
Doelstellingen	OD3.6: we ondersteunen de realisatie van asbestveilige landbouwbedrijven
Doelgroep	Actieve landbouwbedrijven
Waarom	<p>Circa 25% van het passief aan asbestdaken is terug te vinden bij landbouwbedrijven. Deze grote dakoppervlaktes bestaan vaak uit sterk verweerd asbestcement. Bij brand- of stormschade vormen zij een aanzienlijk omgevingsrisico voor omwonenden.</p> <p>Stimulus voor de sloop van leegstaande landbouwgebouwen: ontharding en het vrijmaken van ruimte.</p>
Uitvoering	OVAM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Gemiddeld
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Aantal gerealiseerde inzamellocaties Hoeveelheid ingezamelde tonnages Hoeveelheid verwijderde m ² asbestdaken
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Doorlopend

2.3.7 Actie 17: Realiseren van asbestveilige natuurgebieden via een sectorprotocol

Beschrijving	
Wat	De OVAM zorgt voor de inzameling van vrijgekomen asbestcement van gebouwen in natuurgebieden.
Doelstellingen	OD3.7: we ondersteunen de realisatie van asbestveilige natuurgebieden
Doelgroep	Beheerders van erkende natuurgebieden
Waarom	De beheerders van natuurgebieden worden vaak geconfronteerd met verlaten gebouwen met aanwezigheid van (asbest)cement. In het bijzonder bij een nieuw beheer. Dit houdt extra kosten in en een omgevingsrisico voor bezoekers en gebruikers van het natuurgebied.
Uitvoering	OVAM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Laag
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Aantal gerealiseerde inzamellocaties Hoeveelheid ingezamelde tonnages. Hoeveelheid verwijderde m ² asbestcement.
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 1'
Timing	Doorlopend na realisatie

2.3.8 Actie 18: Realiseren van asbestveilige scholen via het sectorprotocol

Beschrijving	
Wat	<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteuning via gratis verfijning van de asbestinventaris (asbestattest) en de cofinanciering (50%) van asbestverwijdering via eigen aannemer of raamcontracten van de OVAM. - Ondersteuning van scholen via opleidingen en expertise
Doelstellingen	OD3.8: we ondersteunen de realisatie van asbestveilige scholen
Doelgroep	Scholen Vlaamse Gewest
Waarom	Jeugd is extra gevoelig aan asbestblootstelling en nagenoeg alle scholen bevatten asbest.
Uitvoering	OVAM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Gemiddeld
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Aantal scholen met asbestattest Aantal ondersteunde asbestverwijderingen
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Doorlopend

2.3.9 Actie 19: Realiseren van asbestveilige lokale jeugdinfrastructuur via een sectorprotocol

Beschrijving	
Wat	<p>Opmaak van een asbestattest (100% financiering door de OVAM) voor lokale jeugd(sport)gebouwen waarna asbestcementinzameling (100% financiering door de OVAM) optioneel volgt.</p> <p>Sectorale monitoring van lokale jeugd(sport)gebouwen.</p> <p>Met een ontzorgend en sensibiliserend luik leiden we gebouweigenaars toe naar veilige verwijdering opdat de jeugdige leden van lokale jeugdverenigingen zeker niet zelf aan de slag zouden gaan. Ook werkt de OVAM samen met sectorpartners om goede praktijken uit te dragen en mogelijke administratieve drempels gezamenlijk weg te werken waar dat kan.</p> <p>Het sectorprotocol voorziet een evaluatie van het protocol tegen midden 2026.</p> <p>We promoten het sectorprotocol ook binnen de context van de realisatie van een 'asbestveilige gemeente' (zie actie 4).</p>
Doelstellingen	OD3.9: we ondersteunen de realisatie van asbestveilige lokale jeugdinfrastructuur
Doelgroep	Gebouweigenaren van lokale jeugd(sport)gebouwen met leden tot 30 jaar
Waarom	<p>Jeugdige longen zijn extra gevoelig voor de schadelijke gevolgen na asbestvezelblootstelling</p> <p>Uit advies Vlaamse jeugdraad bij dit actieplan blijkt dat zowel de druk rond gebouwinvesteringen als de sociale druk toeneemt. Ouders verwachten dat hun kinderen in propere en veilige jeugdlokalen opgroeien.</p> <p>Uit hetzelfde advies blijkt dat de Vlaamse jeugdraad een monitoring mist vanuit de verschillende betrokken overheden. Het asbestattest reikt hen monitoring aan.</p>
Uitvoering	Ondersteuningsaanbod: OVAM, betrokkenheid DCJM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Gemiddeld
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Aantal asbestattesten

	Aantal asbestinzamelingen
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 1'
Timing	Doorlopend na realisatie

2.3.10 Actie 20: Realiseren van asbestveilige zorg via het sectorprotocol

Beschrijving	
Wat	<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteuning via gratis verfijning van de asbestinventaris (asbestattest) en de cofinanciering (35-50%) van asbestverwijdering via eigen aannemer of raamcontracten van de OVAM. - Focus van sectorprotocol asbestveilige zorg situeert zich prioritair en maximaal op jeugd. - Ondersteuning van zorgvoorzieningen via opleidingen en expertise
Doelstellingen	OD3.10: we ondersteunen de realisatie van asbestveilige zorgvoorzieningen met focus jeugdzorg
Doelgroep	Erkende zorgvoorzieningen Vlaams Gewest
Waarom	Patiënten, zorgverleners, en in het bijzonder minderjarige patiënten, zijn extra kwetsbaar voor blootstelling aan asbest. Zorgverlening moet in asbestveilige gebouwen kunnen doorgaan.
Uitvoering	OVAM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Gemiddeld
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Aantal zorgvoorzieningen met asbestattest Aantal ondersteunde asbestverwijderingen
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Doorlopend

2.4 ASBEST VEILIG VERWIJDEREN EN VERWERKEN

Strategische doelstelling 4:

We zorgen voor een veilige verwijdering en verwerking van asbestafval.

2.4.1 Actie 21: Sectorale kwaliteitsborging veilige omgang met asbest voor risicovolle beroeps categorieën

Beschrijving	
Wat	<ul style="list-style-type: none"> - Aftoetsing en verkenning van de eventuele noodzaak en vorm tot invoering van een verplicht certificatiesysteem voor dakaannemers die asbesthoudende dak- en gevelbekleding verwijderen. Dit ter vervanging of in aanvulling van het bestaande sectorale initiatief van het asbestcharter (Embuild-Bouwunie) met doel een kwaliteitsvolle en asbestveilige verwijdering te kunnen waarborgen; - Een piste is deze certificatie regelgevend te verankeren en operationeel onder te brengen onder een verruimde taakinvoering van de bestaande

	<p>erkende certificatie-instellingen asbest of sloopbeheersorganisaties. Dit in complementariteit met de federale regelgeving waar mogelijk;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verkennen van mogelijkheden invoering van een kwalitatieve opleidingsplicht basiskennis asbest op maat van risicovolle beroepscategorieën zoals loodgieters, brandertechici, stukadoors en schilders. Verkennen van eventuele incentives hierbij naast een loutere verplichtingen. De focus ligt in eerste instantie op zelfstandigen die buiten de federale arbeidswetgeving (Codex wow) vallen. Voor installateurs van zonnepanelen kan dit mogelijk in kantelen in de bestaande rescert-certificatie; - We helpen een werkbaar kader te faciliteren om asbestmaterialen veilig tentoon te stellen en dit voor educatiedoeleinden. - Verkennen controlemogelijkheid ‘zonnepanelen op asbestdaken’ bij netbeheerder en Rescert op moment van aanmelding en/of keuring van zonne-installatie.
Doelstellingen	OD4.1: we zorgen via een sectorale kwaliteitsborging voor een veilige omgang met asbest bij risicovolle beroepscategorieën.
Doelgroep	Installateurs zonnepanelen, dakaannemers, loodgieters, brandertechici, ontmossers, stukadoors en schilders.
Waarom	<ul style="list-style-type: none"> - Het huidige asbestcharter betekent louter een engagementsverklaring zonder invulling van werfbegeleiding en -controles op correct uitvoering. Niet of slecht opgeleide zelfstandige loodgieters, brandertechici, ontmossers, stukadoors en schilders veroorzaken voor zichzelf, voor derden en voor hun eigen gezin asbestblootstellingsrisico's door het niet herkennen van asbesthoudende materialen. Ze vallen buiten de federale Codex-verplichtingen en controles voor werkgevers. - Bij opleidingen voor technici is het noodzakelijk asbestmaterialen te kunnen zien, weliswaar onder veilige condities. - Asbest(onder)daken en -gevels vormen in kans op voorkomen en in volume het grootste aandeel van het asbestpassief. Onzorgvuldige verwijdering, ontmossen (decretaal verbod) of de installatie van zonnepanelen op asbestdaken (decretaal verbod) zijn de meest voorkomende asbestincidenten. - Asbesthoudend gips in wandpleister of rondom CV-leidingen zijn risicovolle niet-hechtgebonden asbestmaterialen die niet met het blote oog geïdentificeerd kunnen worden. - Er bestaat geen raadpleegbaar register van personen met federale opleidingsattest ‘eenvoudige handelingen’, noch specifieke controles op kwaliteitseisen van de lesgevers/opleidingscentra
Uitvoering	OVAM, Constructiv, Embuild en Bouwunie, erkende certificatie-instellingen, sectorfederaties, Rescert
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Laag
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Verkenning mogelijkheden uitgevoerd Regelgevend kader en operationalisering voorbereid
Actieplan 2018	Nieuwe actie ‘type 1’
Timing	Doorlopend

2.4.2 Actie 22: Geactualiseerd beleidskader en regelgeving voor asbestafval

Beschrijving	
--------------	--

Wat	<ul style="list-style-type: none"> - Duidelijk en werkbaar beleidskader voor de acceptatie van asbestafval. Regelgeving aangepast aan de huidige inzichten en technieken voor de acceptatie van asbestafval op stortplaatsen. - Verduidelijking over wanneer immobilisatie noodzakelijk is.
Doelstellingen	OD4.2: We zorgen voor een duidelijk en werkbaar beleidskader en regelgeving voor de acceptatie van asbestafval op stortplaatsen
Doelgroep	IHM's, lokale besturen, vergunde inrichtingen voor verwerking asbesthoudend afval
Waarom	Door nieuwe kennis en verhoogde aandacht voor asbesthoudende materialen worden stortplaatsen geconfronteerd met zeer diverse partijen met asbestafval. De tot op heden gehanteerde beleidskaders en huidige regelgeving bieden onvoldoende handvaten voor een werkbaar acceptatieproces.
Uitvoering	OVAM, afdeling Handhaving
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Laag
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Beleidskader en te wijzigen regelgeving opgemaakt
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Doorlopend

2.4.3 Actie 23: Faciliteren van initiatieven voor de innovatieve verwerking van asbest(cement)afval

Beschrijving	
Wat	<ul style="list-style-type: none"> - Opvolging en kennisdeling inzake state-of-the-art ontwikkelingen op pilot of full-scale niveau die asbestcement verwerken tot nieuwe grondstof. - Faciliteren van investeringen voor de Vlaamse – Belgische markt via onder meer een ondersteunend heffingenbeleid. - Monitoring van de stortplaatscapaciteit
Doelstellingen	OD4.3: We faciliteren initiatieven voor de verwerking van asbestcementafval tot nieuwe grondstof.
Doelgroep	Afvalverwerkende bedrijven
Waarom	De stortcapaciteit in Vlaanderen is beperkt, maar vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de uitvoering van het asbestafbouwplan. Pilots rond innovatieve verwerking van asbestcementafval komen wel in een stroomversnelling. Omwille van de schaarste en klimaatimpact is de cement- en betonindustrie in groeiende mate geïnteresseerd in vervangende grondstoffen.
Uitvoering	Private of publiek-private investeerders met OVAM als facilitator
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Laag
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Kennisdeling inzake state-of-the-art ontwikkelingen Opname facilitatorrol bij concrete pilots of full-scale investering
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Doorlopend na realisatie

2.4.4 Actie 24: Selectieve inzameling en verwerking van gebruikte asbestvrije vezelcementen bouwmaterialen

Beschrijving	
Wat	Selectieve inzameling en verwerking van gebruikte vezelcementen bouwmaterialen, verankerd binnen producentenverantwoordelijkheid. Beleidskader voor traceerbaarheid van bron tot eindproduct. Verkenning van de toekomstige inzamelwijze voor het brede publiek.
Doelstellingen	OD4.4: We zorgen voor een selectieve inzameling en verwerking van asbestvrije vezelcementen bouwmaterialen
Doelgroep	Vezelcementproducenten
Waarom	Er bestaat momenteel geen selectieve inzameling en verwerking van asbestvrij vezelcementafval omdat recyclage in granulaten verboden is (acceptatieverbod bij brekers). Vezelcement fragmenten zijn visueel niet te onderscheiden van asbestcement, in het bijzonder niet wanneer zij gefragmenteerd zijn. Vezelcementen dakbedekkingen worden massaal vervangen door nieuwe varianten om voldoende draagkracht te hebben voor zonnepanelen. Grote volumes vezelcementafval worden gestort op de stortplaatsen onder de noemer asbestcement of liggen in stockage in afwachting van een verwerkingsmogelijkheid. Op de stortplaatsen is hiervoor geen ruimte en omwille van de schaarste en klimaatimpact is de cementindustrie in groeiende mate geïnteresseerd in vervangende grondstoffen.
Uitvoering	OVAM, vezelcementproducenten
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Laag
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Beleidskader en regelgeving voor operationalisering voorbereid
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Doorlopend

2.5 COMMUNICATIE EN KENNISDELING

Strategische doelstelling 5:

De OVAM draagt het Vlaams asbestafbouwbeleid uit en vervult actief haar rol als aanspreekpunt en kenniscentrum.

2.5.1 Actie 25: Strategisch communicatieplan voor de realisatie van de decretale mijlpalen

Beschrijving	
Wat	Opmaak en uitvoering van een strategisch communicatieplan ter ondersteuning van de realisatie van de decretale mijlpalen: <ul style="list-style-type: none"> - Mijlpaal 2040: doelstelling asbestveilig - Mijlpaal 2032: iedere eigenaar met gebouw >2001 beschikt over een asbestattest - Mijlpaal 2034: doelstelling verwijdering asbestcement in de buitenschil en niet-hechtgebonden asbesttoepassingen

	<ul style="list-style-type: none"> - Mijlpalen VME's: beschikken over een asbestattest 'gemeenschappelijke delen' <p>Concept 'asbestveilig' en impact van niet-asbestveilig op woningkwaliteit en waarde woning beter communiceren aan eigenaars.</p>
Doelstellingen	OD5.1. Opmaak en uitvoering van een strategisch asbestcommunicatieplan ter ondersteuning van de decretale mijlpalen en in uitvoering van het Actieplan Asbestafbouw.
Doelgroep	Gebouweigenaars, prioritaire doelgroepen conform Actieplan Asbestafbouw
Waarom	Bewustzijn en actiebereidheid stimuleren is nodig om, flankerend aan de ondersteunende instrumenten, de verplichte en niet-verplichte decretale mijlpalen te realiseren. In het bijzonder voor de realisatie van het verplichte asbestattest tegen 2032 is een voldoende tijdige spreiding over de jaren noodzakelijk om bottlenecks in de markt te vermijden. Sectorale communicatie op maat van prioritaire sectoren met relevantie in het asbestafbouwbeleid. Verduidelijking in het onderscheid tussen 'asbestveilig' en 'asbestvrij' is nodig.
Uitvoering	OVAM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Strategisch communicatieplan opgemaakt en operationeel.
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Doorlopend

2.5.2 Actie 26: Uitdragen van het Vlaams asbestafbouwbeleid als goede praktijk

Beschrijving	
Wat	<ul style="list-style-type: none"> - Uitdragen van het Vlaams asbestafbouwbeleid en kennisdeling binnen Belgische of internationale context via overlegplatformen of congressen. - Opvolging van Europese (wetgevende) initiatieven en actief uitdragen van het Vlaamse asbestafbouwbeleid als goede praktijk bij Europa
Doelstellingen	OD5.2: we dragen het Vlaams asbestafbouwbeleid uit als goede praktijk
Doelgroep	Beleidsmakers, politici
Waarom	De uitrol van het Vlaams asbestafbouwbeleid zorgde voor een hele dynamiek, groei en innovatie bij de betrokken economische actoren. Dit creëert kansen voor het verder vermarkten van opgebouwde Vlaamse expertise, producten en diensten binnen en buiten België.
Uitvoering	OVAM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Laag
politiek-publiek	Laag
Indicator	Aantal initiatieven
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 1'
Timing	Doorlopend

2.5.3 Actie 27: OVAM ondersteunt burgers en overheden als kenniscentrum asbest

Beschrijving	
--------------	--

Wat	<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteuning van lokale besturen via kwalitatieve opleiding, leidraden, helpdesk en raamcontracten asbestdeskundigen: parkwachters, toezichthouders, omgevingsambtenaren, lokale politiediensten.... - Expertiseondersteuning voor het Facilitair Bedrijf bij de invulling en uitvoering van het eigen instrumentarium voor asbestinventarisatie en asbestverwijdering ten dienste van (boven)lokale overheden. - www.asbestinfo.be als heldere centrale informatiebron
Doelstellingen	OD5.3. We ondersteunen overheden als kenniscentrum asbest
Doelgroep	Lokale en bovenlokale overheden Gebouwenbeheerders van overheidsgebouwen
Waarom	Lokale besturen hebben nood aan ondersteuning en begeleiding bij handhaving of sanering bij asbestincidenten en de realisatie van een asbestveilig eigen patrimonium. Uitvoering engagement OVAM binnen protocol 'handhaving' en omzendbrief recyclageparken. Kwaliteitsborging bij raamcontracten voor overheden.
Uitvoering	OVAM, Facilitair Bedrijf, lokale besturen
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Laag
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Aantal opleidingen Aantal expertisebegeleiding (cases) binnen raamcontract OVAM Aantal raamcontracten bij Facilitair Bedrijf met expertiseondersteuning van de OVAM
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 1'
Timing	Doorlopend

2.5.4 Actie 28: Invullen van een uniek loket voor asbestvragen en -meldingen

Beschrijving	
Wat	<p>OVAM vervult een eerstelijns aanspreekpunt voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - behandeling van asbestvragen en klachten van burgers - behandeling van professionele asbestvragen en klachten, indien nodig geëscaleerd naar de juiste instantie - escalatie van gezondheidsvragen naar AZG en LOGO's - escalatie van meldingen onzorgvuldige omgang met asbest naar bevoegde toezichthouders (lokaal, omgevingsinspectie, Fod Waso) - escalatie van meldingen asbestincidenten naar bevoegde overheid <p>De OVAM ondersteunt lokale loketten voor asbestvragen.</p>
Doelstellingen	OD5.4. We zorgen voor een uniek loket voor asbestvragen en -meldingen
Doelgroep	Brede publiek
Waarom	OVAM heeft als enige entiteit binnen de Vlaamse overheid de kerntaak asbest. Vanuit die kerntaak bouwde de OVAM een betrouwbare expertise, een uniek asbestnetwerk en herkenbaarheid uit waardoor het brede publiek zich ofwel tot de OVAM richt voor asbestvragen ofwel zich wendt tot nabije, lokale loketten.
Uitvoering	OVAM
Prioriteit-effectiviteit	
# attesten asbestveilig tegen 2040	Gemiddeld
politiek-publiek	Hoog
Indicator	aantal unieke contactopnames door burgers

	aantal unieke contactopnames door professionals
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Doorlopend

2.6 TOEZICHT EN HANDHAVING

Strategische doelstelling 6:

We realiseren een asbestveilig Vlaanderen tegen 2040 met handhaving als sluitstuk van het asbestafbouwbeleid.

2.6.1 Actie 29: Een daadkrachtige asbesthandhaving binnen een concreet afsprakenkader in het 'Protocol asbesthandhaving'

Beschrijving	
Wat	<p>Actualisatie van het bestaande 'protocol asbesthandhaving' tussen de OVAM, afdeling Handhaving en VVSG met aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het instrument asbestattest - kennisdeling goede praktijken - ondersteuning lokale toezichthouders - ondersteunende rol vanuit lokale politiediensten en stadswachten benoemen voor de lokale toezichthouders - versterken asbestkennis permanente toezichthouders (lokale politie, ...) met oog op een 24/7 interventiemogelijkheid bij melding van asbestincidenten - benoemen van goede praktijken zoals samenwerkingsverbanden met de federale arbeidsinspectie - back-office ondersteuning door omgevingsinspectie voor lokale toezichthouders bij overstijgende complexiteit of belangenvermenging - efficiëntere informatie-uitwisseling tussen handhavers van verschillende niveaus - bereikbare toezichthouders bij steden en gemeenten voor meldingen: <ul style="list-style-type: none"> o duidelijke contactgegevens meldpunt op de gemeentelijke website (tijdens en buiten de kantooruren) o optimalisatie Wegwijzer milieuhandhaving (omgeving.vlaanderen.be) <p>Mogelijkheden verkennen om meer structureel gezamenlijke handhavingsacties uit te voeren door lokaal milieutoezicht, Fod Waso en sociale inspectie naar het voorbeeld van eerdere lokale initiatieven.</p> <p>Verkennen of de sloopbeheerorganisaties een rol kunnen spelen in een auto-controlesysteem binnen de sector voor het opvolgen van werven waarbij in het asbestattest de aanwezigheid van asbest is vastgesteld. We verkennen daarbij ook het eventuele potentieel van MATIS.</p>
Doelstellingen	OD6.1. we zorgen voor daadkrachtige asbesthandhaving via het 'Protocol asbesthandhaving'
Doelgroep	Lokale en bovenlokale toezichthouders milieu
Waarom	De pakkans en gevolgen voor moedwillige onveilige omgang met asbest moet verhogen door optimale samenwerking tussen de verschillende bevoegde handhavingsinstanties en goede asbestkennis bij de toezichthouders. Deze pakkans is volgens de sector nu te beperkt vanuit FOD WASO. Het is voor inwoners vaak heel moeilijk om de contactgegevens van de lokale toezichthouder milieu te achterhalen voor asbestmeldingen. Gemeentelijke diensten en helpdesk kunnen vaak ook zelf niet doorverwijzen naar de juiste contactpersonen.
Uitvoering	OVAM, afdeling Handhaving
Prioriteit-effectiviteit	

# attestaten asbestveilig tegen 2040	Laag
politiek-publiek	Hoog
Indicator	Geactualiseerd 'protocol asbesthandhaving' ondertekend en operationeel
Actieplan 2018	Ja, bestaande actie
Timing	Actualisatie vanaf 2024

2.6.2 Actie 30: Verkenning implementatie van beboetingskader gekoppeld aan decretale mijlpalen asbestafbouwbeleid

Beschrijving	
Wat	<ul style="list-style-type: none"> - Verkenning baten en randvoorwaarden van een beboetingskader voor milieu-inbreuken tegen de decretaal verplichte mijlpalen binnen het asbestafbouwbeleid; - Verkenning baten en randvoorwaarden terugvloei milieuboetes asbesthandhaving naar lokale besturen als incentive en ondersteuning, in analogie met Regeerakkoord. - Verkenning baten en randvoorwaarden van een beboetingskader voor niet-publieke eigenaars met risicovolle toepassingen. In het bijzonder voor de toepassingen met relevantie in verdere materiaalkringlopen. - Verkenning van baten en randvoorwaarden voor beboetingskader voor moedwillige inbreuk op niet-legitieme afvoer van asbestmaterialen (toekomstig koppelpotentieel asbestinventarisatiedatabank en MATIS)
Doelstellingen	OD6.2 We handhaven de realisatie van de asbestafbouw mijlpalen
Doelgroep	Gebouweigenaars, VME's
Waarom	<p>De OVAM beschikt zelf niet over de toezichtsbevoegdheid voor de handhaving op de decretaal verplichte mijlpalen inzake het generiek beschikken over een asbestattest en het verwijderen van asbest. Verplichtingen moeten evenwel procedureel en werkbaar gehandhaafd kunnen worden. De handhavingsbevoegdheid valt onder de lokale of gewestelijke toezichthouders milieu via de klassieke handhavingsinstrumenten van het DABM (PV, bestuurlijke maatregel en bestuurlijke dwangsom) en onder de afdeling handhaving cluster sanctionering en advisering voor wat betreft de milieubeboeting. De vraag is of dit organisatorisch haalbaar is of niet beter een beboetingskader wordt uitgewerkt naar analogie met het EPC/EPB beboetingskader in het Energiedecreet en het Energiebesluit.</p> <p>Lokale toezichthouders milieu geven aan dat prikkels zoals een terugvloei van geïnde milieuboetes een belangrijke incentive zouden kunnen betekenen om in te zetten op asbesthandhaving.</p>
Uitvoering	OVAM, Departement Omgeving
Prioriteit-effectiviteit	
# attestaten asbestveilig tegen 2040	Hoog
politiek-publiek	Hoog
indicator	Baten en randvoorwaarden verkend met weerhouden voorstel
Actieplan 2018	Nieuwe actie 'type 2'
Timing	Doorlopend